

“In een vakantiejob kan ik ervaren wat echt bij me past”

Autinet helpt jongeren met autisme op zoek naar vakantiewerk

Kobe Vanroy
Eindredacteur Sterk! in autisme

“Gaat dit wel goed verlopen? Kan ik wel alles wat ze van mij gaan vragen? Wie gaat dat allemaal vragen? Ben ik wel goed genoeg...? Mijn hoofd zat vol vragen en ik voelde me enorm onzeker.” Voor Jan was een eerste vakantiejob niet vanzelfsprekend. Net zoals voor zoveel jongeren met autisme. Een extra schakel tussen hen en de bedrijfswereld is dan vaak geen overbodige luxe. Door de ervaringen van personen met autisme, hun ouders en coaching te combineren, wil vzw Autinet zich engageren om een netwerk uit te bouwen met bedrijven om zo veel mogelijk jongeren met autisme aan een vakantiejob te helpen. Wij spraken met Gijs, ervaringsdeskundige, en coach Philip, beiden aan de slag voor Autinet.

‘Het gebeurt wel vaker’, vertelt coach Philip, ‘dat jongeren met autisme door al die vragen in hun hoofd het zekere voor het onzekere kiezen en een vakantiejob vermijden. Dat heeft echter niets met hun motivatie te maken, want de meesten willen echt wel een nuttige job. Om ervaring op te doen, een centje bij te verdienen, hun tijd wat op te vullen... Maar de twijfel slaat vlugger toe. Door verbeeldingsmoeilijkheden lukt het hen niet om zomaar te zeggen ‘we zullen wel zien’. En het is niet zo vreemd dat zoiets ook impact heeft op je zelfbeeld. Sommige jongeren zijn daardoor erg onzeker over zichzelf en hebben iemand nodig die hen geruststelt, hun minder positieve kanten kan relativeren en hun sterktes in de verf zet. Zowel naar potentiële werkgevers als naar zichzelf. Dat betekent natuurlijk niet dat we iemand onrealistisch ophemelen. Want dat leidt enkel tot overschatting. Objectief en eerlijk kijken naar wat lukt en wat lastig is, levert de beste resultaten op. Het heeft geen zin om “reclame” te maken voor iemand met autisme bij een werkgever die daarna onverwacht botst op moeilijkheden. En datzelfde geldt ook voor de jongeren met autisme; alleen maar zeggen ‘je kan dit heus wel!’ en dan achteraf zien dat het toch niet lukte, heeft alleen maar een averechts effect.’

‘Alles start natuurlijk met een fundament van begrip. Voor zowel de (soms terechte) zorgen van werkgevers als die van de jongeren zelf. Een luisterend oor is noodzakelijk. De rest van

de invulling is zoals steeds erg individueel: sommige jongeren help je ontzettend door de eerste werkdag even mee te gaan, anderen steunen op een goed uitgewerkt stappenplan, weer een ander heeft vooral nood aan ontstressmomenten. Vzw Autinet vult haar werking dus erg persoonlijk in.’

‘Onze werking draait eigenlijk om veel meer dan ‘een vakantiejob zoeken’. Als (anti)coach zie en merk ik al jaren dat jongeren op zoek gaan naar wie ze zijn, ze willen erbij horen en evenveel kunnen als anderen. Maar hoe gaan ze op zoek naar hun talenten, hoe kunnen ze ervaring opdoen als ze belemmeringen ondervinden in dit zoekproces? We willen via Autinet zoveel mogelijk jongeren helpen met het zoeken naar een vakantiejob zodat ze zichzelf kunnen ontdekken door ervaringen op te doen. Je autisme niet moeten verbergen en een enthousiaste ondernemer die je een

kans wil geven gecombineerd met een team dat je wil bijstaan waar nodig doet wonderen. Een positieve aanpak zorgt, mits een goede context, voor succeservaringen en die hebben we net allemaal nodig om te groeien.'

'Ik dacht dat we meer energie nodig hadden om de ondernemers te motiveren om de jongeren een kans te geven om werkervaring op te bouwen, maar in het begin was het net omgekeerd: de ondernemers waren snel overtuigd om de jongeren een kans te geven en nu zijn er ook ondernemers die spontaan een mail sturen om een gesprek te plannen om te zien hoe zij iets kunnen betekenen voor het project, waarvoor we hen natuurlijk enorm dankbaar zijn! De jongeren of de ouders vinden ons stilaan via anderen of via de website of de sociale media van Autinet, maar het project is natuurlijk nog erg jong en heeft groeitijd nodig. We hopen op termijn een heel netwerk van werkgevers te hebben die openstaan voor jongeren met autisme, en evenveel jongeren zelf die op zoek zijn naar een vakantiejob! Dit geeft Autinet ook de energie om verder te doen. In het begin hadden we de doelstelling om één jongere aan werk te helpen en dan stilaan verder uit te bouwen. We kunnen zeggen dat we onze doelstelling kunnen bijstellen en het aanbod verruimen omdat de ondernemers ons mogelijkheden geven. Het is nu ook de bedoeling dat jongeren de weg vinden naar het aanbod wat het team van Autinet biedt en daarna ook hun plek op de arbeidsmarkt vinden.'

Ervaringsdeskundige Gijss kan er van meespreken: 'Via familieleden vond ik wel telkens een job, maar dat werken was niet altijd even eenvoudig. Al geloof ik niet echt in de vergelijking of iets moeilijk of gemakkelijk is. Het heeft vooral met jezelf te maken: ofwel doe je iets zodat je kan bereiken wat je wilt bereiken, ofwel doe je iets niet en blijf je in de situatie waar je op dat moment in zit. Er is maar één zekerheid: het is vallen en opstaan, telkens opnieuw.'

'Ik kies er bewust voor om de werkgever te vertellen dat ik autisme heb. Tien jaar geleden had ik het daar moeilijker mee, maar ik begreep dat het belangrijk was om eerlijk en open te zijn. Ik geloof dat uitkomen voor je autisme, (sneller) kan zorgen voor (meer) begrip wanneer het even wat moeilijker gaat met me op het werk. Al moet ook dat gerelativeerd worden. Zo zijn er zeker al dagen geweest dat het me niet lukte om te gaan werken. Vaak door de opeenstapeling van veel kleine situaties. Ik heb zelf nooit helemaal begrepen hoe dat allemaal juist kwam en wat dan concrete aandachtspunten zijn voor mij. Het is dan zeker niet gemakkelijk voor mensen zonder enige kennis van autisme om er dan rekening mee te houden. Wél werd ik genoeg afgeschermd door mijn werkgever van derden. De communicatie met klanten werd tot een minimum gehouden door tijdig in te grijpen of mij werk te laten doen in een rustige omgeving met weinig mensen.'

'Vroeger camoufleerde ik meer wanneer ik het moeilijk had. Dat zorgde voor nog meer stress en echt moeilijke

tijden. Ik ben dan ook enorm dankbaar voor alle hulp die ik kreeg van mensen rondom mij. Zonder deze mensen zou ik niet staan waar ik vandaag sta. Het is vooral de ervaring die telt. Niet enkel naar jobinvulling, maar vooral ook de ervaring met mezelf. Ik leerde meer naar mezelf luisteren, symptomen herkennen, geduld opbrengen, verschillende situaties aanleren...'

'Tegenwoordig help ik als ervaringsdeskundige zelf jongeren met autisme. Ik ga op zoek naar patronen bij mensen met en zonder autisme, en put daarvoor ook in eigen ervaring: veel situaties zijn immers terugkerend: de verschillende fases in het leven en werken gaan, de benadering, de ervaring, de communicatie... Ik gebruik mijn leven om veel van deze situaties te begrijpen zodat ik ze kan ombuigen of omzetten zodat ze haalbaar worden voor andere personen met autisme of in het algemeen voor mensen met moeilijkheden. Het gaat me niet over het bouwen van een voorsprong op de toekomst. Eerder om iemand te plaatsen naar zijn/haar potentieel in de huidige markt.'

'Maar ook: wanneer we luisteren naar mensen met ervaring, ben ik van mening dat je moet luisteren om te begrijpen en niet om te reageren, met dan als uitkomst dat je sneller vooruitgang kan boeken. Het is mijn idee dat Autinet in haar eerste fase, vakantiewerk, van belang kan zijn in de laatste fase voor tewerkstelling. Doordat we vakantiejobs trachten te realiseren voor jongeren met autisme kunnen wij, voor hoe kort de periode ook zal zijn, hen de kans bieden om zichzelf te vinden in verschillende jobs zolang ze schoolgaand zijn.'

'Ik herken mezelf wel in veel andere jongeren met autisme. Ik wist vroeger ook niet echt wat ik effectief zou willen gaan doen, behalve "gaan werken". Een vakantiejob is dan een uitstekende mogelijkheid om te ervaren of de job je ligt of niet. Die kans heb ik niet gehad en dat zorgde ervoor dat ik die zoektocht naar mezelf nog moest ondernemen in de eerste vijf jaren van mijn carrière.'

'Ik ga er echter niet vanuit dat we voor iedereen zijn of haar droomjob of -functie kunnen benoemen, maar ik ben er wel zeker van dat we op deze manier via Autinet verschillende jongeren kunnen helpen door met zekerheid enkele jobs te schrappen in hun hoofd. Wat in geen geval negatief moet zijn, omdat het de bedoeling is jezelf te leren kennen en accepteren. Wanneer je duidelijk wordt wat wel en wat niet gaat, kan je meer energie inzetten op je sterke punten en daar verder in groeien.'

'Dit interview doet me toch even stilstaan bij de afgelopen maanden en voorgaande jaren. Terugkijkend op de laatste jaren voelt het als onwerkelijk aan en tegelijk geeft het me zo veel energie en moed om verder te blijven gaan. Om nog meer te werken aan wat me vroeger gezegd werd dat "onmogelijk" zou zijn. Ik heb veel geleerd en nog zoveel meer te leren. Een geluk dat ik over een grote databank beschik en kan blijven opslaan!'